

De zorrosprinkhaan in de bosjes van Schiebroek

Nieck Alderliesten [ecoloog, VanDerHelm Milieubeheer; n.alderliesten@vdhelm]

Toen ik op zondagmiddag 17 oktober 2021 over de Wilgenplaslaan in Schiebroek van de metro terug naar huis liep, hoorde ik vanuit het bosplantsoen een voor mij onbekende zang van een sprinkhaan. Het geluid had iets weg van de zang van de bramensprinkhaan (*Pholidoptera griseoaptera*), maar het klonk harder en scherper. Nu ben ik redelijk goed bekend met de geluiden van de Nederlandse sprinkhanen, dus mijn nieuwsgierigheid was groot. Ik besloot het dier te zoeken om te zien met welke soort ik te maken had. De zoekactie duurde uiteindelijk bijna een uur.

Geritsel

Diep in de struiken zag ik de dader: een vrij grote groene sprinkhaan met een opvallend zwart masker dat doorloopt over het halsschild. Ook op de grote achterpoten was wat zwarte tekening te zien. Enkele minuten later wist ik het insect te vangen. Pas toen ik de sprinkhaan gevangen had, realiseerde ik mij dat er nog meer geluid uit de struiken kwam. Er waren dus meerdere exemplaren aanwezig. Een buurtbewoner, die op mijn geritsel in de bosjes was afgekomen, wist me te melden dat hij het geluid al langer hoorde. Vooral in de avonduren zou er veel roepactiviteit te horen zijn. Die avond ging ik rond half twaalf weer terug naar de locatie. Uit de struikpartij, die voornamelijk bestaat uit buxuskamperfoelie (*Lonicera nitida*), klonk nu inderdaad meer geluid. Samen met Richard Slagboom vond ik ten minste zeven roepende mannetjes in hetzelfde plantsoen, maar vermoedelijk waren het er meer. We maakten foto's van twee mannelijke imago's en we plaatsten onze waarnemingen op waarneming.nl.

Zorro

Uit onze foto's blijkt dat het een sprinkhaansoort moet zijn van het geslacht *Eupholidoptera* uit de familie van de sabelsprinkhanen (Tettigoniidae). Dat genus omvat 46 soorten in het Middellandse Zeegebied (Ciplak *et al.* 2009). Het identificeren van deze soorten is niet eenvoudig. Daarvoor moeten de genitaliën bestudeerd worden, maar

DNA-onderzoek heeft aangetoond dat de oudere indeling niet helemaal meer klopt (Allegrucci *et al.* 2013). De populatie die het dichtst bij Nederland ligt is die van de westelijke zorrosprinkhaan (*Eupholidoptera chabrieri*) uit Zuid-Frankrijk, Noord-Italië en Zwitserland. Deze sprinkhaan is vanwege zijn zwarte masker vernoemd naar de Mexicaanse bandiet. Op het eerste gezicht hebben onze Rotterdamse sprinkhanen qua kleur en tekening erg veel weg van deze soort. Helaas bleek de door mij verzamelde zorrosprinkhaan niet goed geconserveerd waardoor we dit nu niet beter kunnen onderzoeken.

Meegelift

Ik vermoed dat de zorrosprinkhanen in Schiebroek hier niet uit zichzelf zijn gekomen. Ze kunnen namelijk niet vliegen. Bovendien ligt de vindplaats pal naast 'Schiebroek Plants', een klein tuincentrum midden in de wijk. Het zou kunnen dat de sprinkhanen mee zijn gelift met geïmporteerde tuinplanten. In Nederland is één eerder geval bekend van een zorrosprinkhaan. In 2010 werd een mannetje gevonden in een tuintje in Almere (Heemskerk 2010). Ook daar vermoedde men dat het dier er via transport terecht was gekomen. Dat exemplaar kwam uiteindelijk in de collectie van Naturalis Biodiversity Center terecht.

In België werd de zorrosprinkhaan gevonden in 2019 langs een spoorwegtalud in Morsel (Jacobs 2019). Daar ging het misschien om een verstekeling uit een trein. In beide gevallen ging het om slechts één exemplaar.

Wat de situatie in Schiebroek bijzonder maakt is dat er meerdere zorrosprinkhanen bij elkaar zaten. Het is niet zeker of ze zich hier hebben voortgeplant en of ze in voorgaande jaren ook al aanwezig waren. Ik ben daarom erg benieuwd of de zorrosprinkhaan komend jaar opnieuw te horen en te verzamelen is. ◀

Literatuur

- Allegrucci, G., Massa, B., Trasatti, A. & Sbordoni, V. 2013 - A taxonomic revision of western *Eupholidoptera* bush crickets (Orthoptera: Tettigoniidae): Testing the discrimination power of DNA barcode - *Systematic Entomology* 39: 7-23
- Ciplak, B., Heller, K.G. & Willemse, F. 2009 - Review of the genus *Eupholidoptera* (Orthoptera, Tettigoniidae): Different genitalia, uniform song - *Zootaxa* 2156: 1-77
- Heemskerk, R. 2010 - *Eupholidoptera* spec. - waarneming.nl/observation/49458759
- Jacobs, A. 2019 - Zorro rijdt zwart tot in Morsel - www.natuurpunt.be/nieuws/zorro-rijdt-zwart-tot-morsel-20190909

▲ De eerste zorrosprinkhaan van Rotterdam is een mannetje. (Nieck Alderliesten)